

*Cere socoteală
pentru banii publici!*

CAMPANIA MEDIA „CERE SOCOTEALĂ PENTRU BANII PUBLICI!”

1

Raportul nr. 2

privind activitatea echipei de monitorizare
a utilizării banilor publici în municipiul Chișinău
în perioada septembrie-decembrie 2011

Chișinău, ianuarie 2012

I. Despre proiect

Proiectul „Monitorizarea utilizării banilor publici la Chișinău și Bălți” își propune să consolideze procesul participativ la nivel local, prin promovarea practicilor pozitive de implicare a cetățenilor și a reprezentanților organizațiilor neguvernamentale în monitorizarea eficienței utilizării banilor publici.

Monitorizarea selectivă a bugetelor publice în două din cele mai mari orașe ale republicii – municipiile Chișinău și Bălți, este realizată de grupuri mixte, formate din jurnaliști, reprezentanți ai asociațiilor obștești și cetățeni din municipiile Chișinău și Bălți, care urmăresc desfășurarea procesului bugetar și utilizarea banilor publici în aceste localități, inclusiv transparența procesului bugetar, eficiența planificării, calitatea serviciilor prestate și opiniile locuitorilor despre eficiența cheltuielilor din banii publici. Membrii grupurilor participă la ședințele consiliilor orașenești, vizitează instituțiile bugetare pentru a evalua calitatea serviciilor contractate din banii publici, asistă la licitațiile publice de procurare a bunurilor și serviciilor pentru comunitate, discută cu cetățenii despre eficiența utilizării banilor publici în diferite domenii etc.

Ce vrem să obținem?

- creșterea transparenței în planificarea și alocarea banilor publici;
- implicarea reală a cetățenilor în activități specifice de control public privind gestionarea treburilor comunității;
- informarea locuitorilor despre rezultatele monitorizării utilizării banilor publici și sporirea interesului cetățenilor pentru acest aspect;
- responsabilizarea autorităților locale în asigurarea transparenței utilizării banilor publici.

2

Din componența echipei de monitorizare din municipiul Chișinău fac parte:

- Vasile Cioaric, coordonator programe, Centrul Național de Asistență și Informare a Organizațiilor Neguvernamentale din Republica Moldova CONTACT;
- Stela Jemna, reporteră, TV Moldova 1;
- Lilia Zaharia, reporteră, Ziarul de Gardă;
- Emilian Zgîrvaci, pensionar.

Partenerii media ai proiectului în municipiul Chișinău:

TV Moldova 1
Ziarul de Gardă

Consultant: Galina Colun, șefa Direcției generale Finanțe, Orhei

Coordonare proiect: Petru Macovei, director executiv API

II. Activitatea echipei de monitorizare din municipiul Chișinău în perioada septembrie – decembrie 2011

În perioada septembrie – decembrie 2011, echipa de monitorizare a continuat să urmărească și să evalueze gradul de transparență a utilizării finanțelor publice de către autoritățile și structurile municipale, informarea locuitorilor municipiului despre procesul de elaborare a bugetului local, corectitudinea executării bugetului și eficiența utilizării banilor publici. De asemenea, echipa a implementat activități de monitorizare selectivă a eficienței utilizării banilor publici, a transparenței și eficienței sistemului educațional și a sistemului de asistență socială din municipiul Chișinău.

La 27 septembrie 2011, echipa de monitorizare a prezentat public primul raport de monitorizare (pentru perioada iunie-august 2011)¹ în cadrul unei conferințe de presă. Evenimentul a fost mediatizat de mai multe instituții mass-media, inclusiv de postul public de televiziune Moldova 1. De asemenea, raportul a fost transmis Primăriei și Consiliului Municipal Chișinău; Direcției Generale Finanțe; Direcției Generale Educație, Tineret și Sport; Direcției Generale Asistență Socială; Ministerului Finanțelor; Agenției Achiziții Publice; Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

2.1. Monitorizarea asigurării de către autoritățile municipale a transparenței procesului de adoptare a deciziilor, de elaborare și executare a bugetului municipal.

În raportul pentru perioada iunie-august 2011, echipa de monitorizare a inclus, de rând cu observațiile membrilor echipei privind diferite aspecte ale felului în care autoritățile înțeleg să gestioneze banii publici și să asigure transparența acestor proceduri, și o serie de recomandări privind îmbunătățirea activității autorităților municipale în acest domeniu. Astfel, echipa de monitorizare a propus Primăriei municipiului Chișinău și Consiliului Municipal Chișinău să elaboreze o strategie și un plan de acțiuni privind asigurarea transparenței procesului bugetar și a utilizării banilor publici în municipiu, să revizuiască și să completeze pagina web a municipalității cu informații utile despre planificarea și executarea bugetară, să desfășoare consultări publice periodice în problemele planificării bugetare și audieri privind utilizarea banilor publici, să editeze și să distribuie locuitorilor municipiului materiale informativ-explicative accesibile despre procesul bugetar și utilizarea banilor publici în 2011 ș.a.

Autoritățile municipale au realizat parțial unele recomandări incluse în raportul precedent, însă majoritatea sugestiilor echipei de monitorizare sunt în continuare ignorate. Astfel, Direcția Generală Finanțe s-a angajat să organizeze audieri publice pe marginea proiectului bugetului municipal Chișinău pe anul 2012 cu participarea reprezentanților societății civile, a mass-media și a altor persoane interesate. Audierile au avut loc la 14 decembrie 2011, însă anunțul despre organizarea acestora și proiectul bugetului municipal pe anul 2012 au fost plasate pe pagina web a municipalității abia la 13 decembrie 2011 (proiectul poate fi găsit la rubrica „Consiliul municipal Chișinău” – „Proiecte de decizii”: <http://chisinau.md/doc.php?l=ro&idc=616&id=3751>). Din cauza lipsei de informare și a planificării tardive, multe persoane interesate nu au putut participa la audierile publice, iar în sală au fost mai mulți consilieri municipali decât beneficiari ai surselor bugetare. Participanților nu le-au fost distribuite din timp materiale informative și explicative privind proiectul bugetului municipal și regulile de desfășurare a audierilor publice. În concluzie, echipa de monitorizare constată că funcționarii responsabili de organizarea unor asemenea

¹ http://api.md/files/raport_Chisinau.pdf

evenimente au nevoie de instruire suplimentară privind procedurile de consultare publică a cetățenilor.

Echipa de monitorizare salută reluarea de către Primăria municipiului Chișinău a practicii de consultări publice cu cetățenii și cu reprezentanții grupurilor interesate privind unele probleme ale comunității (*la 18 și 19 ianuarie 2012 au avut loc consultări publice pe marginea Planului urbanistic zonal Centru, schemei complexe a transporturilor din municipiul Chișinău și Registrului monumentelor imobile de importanță locală*). De notat, că ultimul raport disponibil pe site-ul oficial privind consultarea cetățenilor datează cu anul 2008 (consultări în elaborarea Regulamentului Local de Urbanism al orașului Chișinău și a Planului Urbanistic Zonal "Gara Nord").

Primăria și Consiliul Municipal Chișinău nu au organizat audieri publice privind executarea bugetului în anul 2011, unicul document la această temă, plasat pe site-ul municipalității, fiind raportul privind executarea bugetului municipal Chișinău în semestrul I al anului 2011, aprobat prin dispoziția primarului general nr. 823-d din 12 septembrie 2011.

Rubrica „Transparența decizională” de pe site-ul www.chisinau.md nu conține informațiile cerute expres de Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008, astfel fiind încălcate prevederile legale de asigurare a transparenței în elaborarea, consultarea și adoptarea deciziilor.

Bugetul municipal Chișinău pe anul 2012 a fost elaborat și prezentat spre examinare Consiliului municipal Chișinău cu întârziere față de termenele prevăzute de Legea nr. 397 din 16.10.2003 privind finanțele publice locale și de dispoziția primarului general nr. 559-d din 24.06.2011 (1 noiembrie 2011).

În septembrie 2011, organizația „Media Point” în parteneriat cu Primăria municipiului Chișinău au lansat oficial site-ul www.alerte.md, prin intermediul căruia cetățenii pot atenționa autoritățile locale asupra neregulilor în activitatea serviciilor publice municipale, altor probleme din viața comunității. Primarul general al municipiului dl Dorin Chirtoacă a dat asigurări că problemele raportate de cetățeni pe site vor ajunge la Primărie, iar persoanele responsabile se vor ocupa de soluționarea acestora. Echipa de monitorizare menționează că un asemenea instrument de comunicare interactivă cu locuitorii municipiului ar putea contribui la eficientizarea activității serviciilor și structurilor municipale numai în cazul în care autoritățile vor reacționa prompt la semnale, iar cetățenii vor fi informați despre măsurile întreprinse urmarea a semnalelor transmise, prin rapoarte periodice sau comunicate emise de Primăria municipiului Chișinău. Deocamdată, această informație lipsește.

Echipa de monitorizare semnalează încălcarea accesului la informația de interes public de către Direcția Construcții Capitale Chișinău (șef Direcție – Roman Sofroni). Astfel, în perioada iunie-august 2011, Asociația Presei Independente (API) a adresat câteva cereri, prin care a solicitat informațiile necesare pentru monitorizarea utilizării banilor publici, inclusiv copiile devizelor de cheltuieli și a planurilor de realizare a lucrărilor pentru un șir de obiective finanțate din bugetul municipal Chișinău pe anul 2011 (anexa 33 la Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 1/1 din 10.02.2011), inclusiv: lucrări de reparație capitală și consolidare a unor blocuri locative, lucrări de construcții și reconstrucții a sistemelor de canalizare și apeduct, săli și terenuri sportive ș.a. Direcția Construcții Capitale nu a răspuns solicitărilor de informație, încălcând astfel Legea privind accesul la informație nr. 982 din 11.05.2000. În cazul solicitărilor de informație de la alte direcții și subdiviziuni municipale, termenele legale de furnizare a informației au fost depășite cu 2-3 săptămâni.

2.1.1. Recomandările echipei de monitorizare pentru sporirea transparenței procesului de adoptare a deciziilor, de elaborare și executare a bugetului municipal, adresate Primăriei municipiului Chișinău și Consiliului Municipal Chișinău:

- Elaborarea unei strategii și a unui plan de acțiuni privind asigurarea transparenței procesului bugetar și a utilizării banilor publici în municipiul Chișinău, care ar include diverse activități de informare activă a contribuabililor privind elaborarea și executarea bugetului municipal, expuse într-o formă ușor de înțeles; desfășurarea periodică a consultărilor publice cu locuitorii municipiului și grupurile de interes în chestiunile care vizează planificarea bugetară; audieri publice trimestriale sau alte forme de comunicare a felului cum este executat bugetul municipal; alte activități de asigurare a accesului cetățenilor la date și informații despre gestionarea banilor publici de către municipalitate.
- Elaborarea și aprobarea regulilor de organizare a procedurilor de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, în conformitate cu Hotărârea Nr. 96 din 16.02.2010 a Guvernului Republicii Moldova „Cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional”.
- Instruirea suplimentară a funcționarilor municipalității privind organizarea și desfășurarea procesului de consultări publice cu cetățenii în diferite probleme ale comunității.
- Revizuirea conținutului paginii web a municipalității www.chisinau.md, în primul rând a rubricilor „Transparență Decizională” și „Bugetul municipal”, plasarea obligatorie a informației prevăzute de Legea privind transparența în procesul decizional; reconfigurarea paginii web pentru a o face mai comodă pentru utilizatori în obținerea informației.
- Utilizarea mai eficientă a posibilităților alternative de garantare a accesului la informația despre activitatea Primăriei și a Consiliului municipal Chișinău și de interacțiune cu locuitorii municipiului (de exemplu, prin site-ul www.alerte.md); publicarea periodică a rapoartelor privind măsurile întreprinse de autorități, urmare a semnalelor venite din partea cetățenilor.
- Examinarea rapoartelor subdiviziunilor municipalității privind asigurarea accesului la informație conform Legii nr. 982 din 11.05.2000; sancționarea administrativă a funcționarilor care nu respectă prevederile legale privind furnizarea informației de interes public.

5

2.2. Monitorizarea selectivă a corectitudinii utilizării banilor publici, a transparenței și eficienței sistemului educațional din municipiul Chișinău

- ✓ În bugetul municipal pe anul 2011, compartimentul cheltuielilor în sistemul educațional însumă 889830,0 mii lei sau 38,5% din totalul bugetului, cu 18816 angajați în instituțiile de învățământ;
- ✓ Din totalul cheltuielilor sistemului educațional, aproximativ 38,5% revin învățământului primar și secundar (școli primare, școli medii, gimnazii, licee etc.), iar 34,8% - învățământului preșcolar.

În perioada de raport, echipa de monitorizare a continuat să urmărească respectarea condițiilor contractuale de către furnizorii care au câștigat licitațiile publice pentru procurarea alimentelor în sistemul educațional din mun. Chișinău. De asemenea, echipa de monitorizare a reacționat la semnalele venite din partea cetățenilor, organizând vizite de documentare și control în unele instituții de învățământ, finanțate de la bugetul public. Astfel, în perioada de raport au fost efectuate vizite și activități relevante pentru exercițiul de monitorizare a utilizării banilor publici la Liceul Teoretic “Onisifor Ghibu” din sectorul Buiucani, Liceul Teoretic “N. Bălcescu” din comuna

Ciorescu, Liceul Teoretic "Ion Creangă" din sectorul Râșcani, Gimnaziul auxiliar-internat nr.5 din sectorul Centru; membrii echipei s-au documentat suplimentar privind asigurarea grădinițelor de copii din municipiu cu detergenți și alte mijloace sanitaro-igienice, funcționarea cantinelor școlărești, precum și privind acumularea surselor extrabugetare din donațiile făcute de asociațiile obștești ale părinților.

Achizițiile publice în domeniul educațional: probleme de sistem

În noiembrie 2011 a fost făcut public un raport al Direcției Audit Intern a Primăriei Chișinău, care a verificat activitatea din anul 2009 a grupurilor de lucru pentru organizarea și desfășurarea achizițiilor publice din cadrul direcțiilor Educație, Tineret și Sport din sectoarele Capitalei. Remarcăm că unele nereguli în sistemul de achiziții, indicate în raportul Direcției Audit Intern, au fost semnalate și în raportul echipei de monitorizare pentru perioada iunie-august 2011. Astfel, constatăm că problemele în organizarea și desfășurarea achizițiilor publice persistă de mai mulți ani și poartă un caracter sistemic.

Direcția Audit Intern a constatat mai multe încălcări în activitatea în anul 2009 a grupurilor de lucru pentru organizarea și desfășurarea licitațiilor publice, cum ar fi: caiete de sarcini și alte documente de licitație întocmite formal, desemnarea unor câștigători fără documentele de calificare necesare, achiziții la prețuri nejustificate de mari ș.a. Primăria municipiului a inițiat o anchetă de serviciu, urmând să fie aplicate sancțiuni celor care se fac vinovați de încălcările depistate. Echipa de monitorizare atenționează municipalitatea că unele din practicile din 2009 sunt aplicate și la momentul actual, astfel, recomandăm efectuarea unui control de audit privind achizițiile publice în sistemul educațional în anul 2011.

Studiul de caz nr. 1:

Planificarea defectuoasă a licitațiilor se răsfârâge asupra calității procesului de educație

6

La 13 octombrie 2011 echipa de monitorizare a vizitat Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” din sectorul Buiucani al Capitalei. Scopul vizitei a fost verificarea utilizării de către beneficiari a sumelor alocate din bugetul municipal pentru reparația geamurilor și a ușilor din instituție. La fața locului s-a constatat că lucrările de reparație în această instituție de învățământ au fost planificate greșit, iar termenele de realizare au fost depășite. Astfel, Direcția Educație, Tineret și Sport Buiucani a anunțat despre organizarea licitației pentru schimbarea geamurilor la Liceul "Onisifor Ghibu" abia la 23 august 2011. La concurs au participat șase agenți economici, câștigătoare fiind desemnată compania Gricon-Simpex SRL. Directorul companiei, Gheorghe Vremeș, afirmă că a fost anunțat despre câștigarea licitației la începutul lunii septembrie, iar lucrările practice nu au putut fi începute decât la 10 septembrie. Conform contractului, lucrările urmau să fie încheiate până la sfârșitul lunii septembrie, însă ele nu au fost definitive nici la mijlocul lui octombrie, s-au efectuat în grabă, cu unele derogări de la prevederile contractuale și au creat mari dificultăți în procesul de instruire în liceu. Mai mult de o lună, elevii au trebuit să învețe în condiții de zgomot și praf, deseori elevii erau transferați dintr-o clasă în alta ca să poată fi efectuate reparațiile. Tergiversarea desfășurării licitației a avut loc din cauza planificării defectuoase a surselor financiare pentru licitații, fără să se țină cont de particularitățile procesului de educație, iar lucrările de reparație au fost târăgănite din cauza lipsei controlului din partea Direcției Educație, Tineret și Sport Buiucani privind îndeplinirea prevederilor contractului de către operatorul economic.

Studiul de caz nr. 2:

Alimentația și încălzirea în școli: economii din contul sănătății copiilor

La solicitarea echipei de monitorizare în cadrul campaniei „Cere socoteală pentru banii publici!”, la 25 octombrie 2011 a avut loc un control inopinat la două instituții de învățământ din Capitală privind calitatea alimentației și respectarea normelor igienice în cantinele școlărești. Controlul la

Realizat în cadrul proiectului „Monitorizarea și controlul utilizării banilor publici la Chișinău și Bălți”, implementat de Asociația Presei Independente (API) cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova.
Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția finanțatorului.

Liceul Teoretic „Ion Creangă” din sectorul Râșcani și la Gimnaziul auxiliar-internat nr. 5 din sectorul Centru a fost efectuat în comun de membrii echipei de monitorizare și responsabili de la Direcția Generală Educație, Tineret și Sport Chișinău. În rezultatul controlului, s-a constatat că normele de igienă în general sunt respectate, iar agenții economici care au câștigat licitațiile de organizare a alimentației în școli dispun de autorizațiile sanitare și tehnice obligatorii pentru acest tip de activitate. Corespund normelor stabilite meniul și cantitatea de alimente propuse copiilor. În același timp, tabelul caloric al produselor alimentare este insuficient, în unele cazuri, de până la două ori mai mic decât norma stabilită în contractul de achiziții publice. La Liceul Teoretic „Ion Creangă”, de exemplu, prânzul unui elev în ziua controlului, costul căruia este de 7 lei, includea 250 grame ciorbă cu fasole, 40 grame fileu de găină, 100 grame pireu de cartofi, 200 grame ceai cu zahăr și lămâie și 74 grame pâine. În total, prânzul conținea 679 calorii, față de necesarul de 1200 calorii. Astfel, cantitatea de energie furnizată organismului elevului prin alimentație nu este suficientă, chiar dacă agenții economici, câștigători ai licitațiilor, încasează toți banii publici alocați pentru alimentația corespunzătoare a copiilor. La Gimnaziul auxiliar-internat nr. 5 meniul nu conținea specificații privind numărul kaloriilor în produsele alimentare propuse elevilor, fiind indicate doar cantitatea și prețul acestora.

La sfârșitul lunii octombrie 2011, elevii mai multor instituții de învățământ din suburbiile Capitalei au trebuit să învețe în condiții de frig în sălile de clasă, unde temperatura abia se ridica la 13-14 grade Celsius. Chiar dacă primarul general a dispus conectarea la rețeaua termică a tuturor școlilor din municipiu, inclusiv a celor din suburbii, de la 23 octombrie 2011 (grădinițele, spitalele pentru copii și școlile internat din municipiul Chișinău trebuiau să fie conectate la agentul termic de la 17 octombrie a.c.), mai mulți primari, împreună cu directorii de școli și de grădinițe, au hotărât să se conecteze mai târziu la căldură. Principalele motive invocate de factorii de decizie sunt datoriile neachitate pentru energia termică livrată în sezonul precedent sau faptul că sistemul termic este centralizat și nu este posibilă livrarea căldurii mai devreme decât în blocurile de locuit. Asemenea situație a fost documentată de echipa de monitorizare la Liceul Teoretic “N. Bălcescu” din comuna Ciorescu, unde învață 700 de elevi. Elevii și pedagogii făceau exerciții fizice în timpul orelor pentru a se încălzi, stăteau în clase în paltoane și scurte, și-au adus de acasă covorașe pentru a le pune pe scaune... Din spusele lui Andrei Grosu, șeful Direcției Educație, Tineret și Sport Râșcani, în instituțiile de învățământ din Ciorescu, Cricova și Grătiești, din rațiuni de economie, livrarea căldurii a început abia după vacanța de toamnă a elevilor. Economie pe seama copiilor s-a făcut și la Gimnaziul nr. 75 din Cruțești, Grădinița nr. 201 din Durlești, școala și la grădinița din Dobruja, din cauza dependenței de rețeaua centralizată de încălzire care a fost conectată mai târziu.

Studiul de caz nr. 3:

Asociațiile părinților: surse extrabugetare fără evidență și transparență a gestionării

La solicitarea unor locuitori ai municipiului, echipa de monitorizare a testat accesul la informația despre sursele extrabugetare, de care beneficiază instituțiile de învățământ, prin intermediul donațiilor făcute de asociațiile obștești ale părinților. Chiar dacă aceste surse nu provin din bugetul public, ele trebuie să fie luate la evidență și gestionate transparent. Astfel, au fost expediate cereri de solicitare informații în baza Legii privind accesul la informație, în adresa a cinci licee din diferite sectoare ale Capitalei, selectate aleatoriu: LT "Principesa Natalia Dadiani", LT "Liviu Rebreanu", LT "Mihai Viteazul", LT "C. Negruzzi", LT "Kiril și Metodiu", directorii acestora fiind rugați să ofere informații despre asociația părinților elevilor liceului, în cazul în care o asemenea asociație a fost constituită legal, inclusiv date despre suma de bani colectată de asociație în anul școlar 2010-2011 și scopurile concrete ale donațiilor făcute de părinți. În plus, a fost solicitată lista procurărilor de bunuri/servicii din banii colectați de asociația părinților în anul școlar 2010-2011. Scopul urmărit de echipa de monitorizare a fost de a verifica dacă managerii instituțiilor de învățământ duc evidența

surselor extrabugetare și a bunurilor materiale procurate din banii colectați de asociația părinților pentru necesitățile școlii și care ar trebui să fie luate la evidență de către direcțiile Educație, Tineret și Sport din sectoarele Capitalei, iar directorii instituțiilor de învățământ preuniversitar, în calitate de persoane cu răspundere materială, au obligația de a gestiona aceste bunuri.

Din cinci cereri de acces la informație, echipa de monitorizare a primit două răspunsuri parțiale (Liceul Teoretic „Liviu Rebreanu”, directoare Larisa Izvoreanu, și Liceul Teoretic „Mihai Viteazul”, directoare Nelly Berezovschi), pe când ceilalți directori fie au spus că nu cunosc informațiile solicitate și ne-au îndreptat la președinții asociațiilor părinților, fie nu au răspuns cererii de acces la informație. Astfel, conform informației oferite de conducerea Liceului Teoretic „Liviu Rebreanu” (suma totală a donațiilor nu a fost indicată), în perioada 01.09.2010 – 01.09.2011, din mijloacele bănești colectate de Asociația obștească a părinților au fost procurate bunuri și servicii în sumă de 172.905 lei, inclusiv reparație în 33 săli de clasă, procurare lambriuri, uși din lemn, mobilă (inclusiv 10.500 lei pentru centrul metodic și 10.000 lei pentru cabinetul directorului adjunct pentru instruire), un laptop, rechizite de cancelarie, inventar sanitar, echipament electronic ș.a. Directoarea liceului afirmă că toate bunurile au fost luate la evidență de către contabilitatea centralizată a DETS Botanica. La Liceul Teoretic „Mihai Viteazul” (suma totală a donațiilor nu a fost indicată), conform afirmațiilor directoarei, din banii colectați de la părinți au fost reparate capital atelierele de educație tehnologică, laboratorul teatral, laboratorul și cabinetele de fizică, cabinetul de informatică, garderoba sportivă, au fost schimbate 12 geamuri, pusă teracotă pe scările centrale, au fost procurate trei proiectoare și două calculatoare. De asemenea, din banii colectați de la părinți au fost premiați copiii și profesorii cu performanțe la învățătură și în activitățile extrașcolare.

Constatarea generală a echipei de monitorizare privind sursele extrabugetare pentru necesitățile sistemului educațional din municipiul Chișinău, acumulate prin intermediul asociațiilor obștești ale părinților, este că la nivelul majorității managerilor/directorilor de instituții de învățământ nu există o evidență a bunurilor și serviciilor procurate, iar majoritatea asociațiilor obștești ale părinților nu asigură transparența gestionării banilor colectați de la părinți, președinții și contabilii acestor asociații de regulă nu prezintă rapoarte detaliate în fața părinților privind banii cheltuiți. Această stare de lucruri alimentează percepția existenței corupției în gestionarea surselor extrabugetare colectate de la părinții elevilor pentru necesitățile sistemului educațional din Capitală.

2.2.1. Recomandările echipei de monitorizare pentru sporirea corectitudinii utilizării banilor publici, a transparenței și eficienței sistemului educațional, adresate Primăriei municipiului Chișinău, Consiliului Municipal Chișinău, Direcției Generale Educație, Tineret și Sport:

- Efectuarea unei analize complexe a practicilor de organizare și desfășurare a achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii în sistemul educațional și implementarea unui plan de acțiuni pentru îmbunătățirea planificării, asigurarea transparenței reale și monitorizarea permanentă a respectării de către agenții economici contractați a condițiilor prevăzute în contractele de achiziții publice.
- Efectuarea unui control de audit privind achizițiile publice în sistemul educațional în anul 2011.
- Instruirea managerilor/directorilor instituțiilor de învățământ preșcolar și preuniversitar privind evidența surselor extrabugetare și gestionarea bunurilor materiale procurate din contul acestor surse.
- Solicitarea rapoartele anuale ale asociațiilor obștești ale părinților și publicarea acestora în scopul informării persoanelor interesate.

2.3. Monitorizarea selectivă a transparenței și eficienței sistemului de asistență socială din municipiul Chișinău.

- ✓ **Mijloacele alocate pentru asigurarea cheltuielilor sistemului de asistență socială însumă 198556,3 mii lei sau 8,6% din totalul bugetului municipal;**
- ✓ **Executarea alocațiilor are loc prin intermediul Direcției Generale Asistență Socială și Direcției municipale pentru protecția dreptului copilului;**
- ✓ **Pentru serviciul de deservire la domiciliu, bugetul municipal a planificat alocarea în anul 2011 a sumei de 9553,4 mii lei.**

În perioada de raport, echipa de monitorizare a continuat să urmărească transparența activității Direcției Generale Asistență Socială, în special pe segmentul informării potențialilor beneficiari despre serviciile de asistență socială și condițiile de acordare a acestora. De asemenea, membrii echipei s-au documentat privind condițiile de alimentare a persoanelor din categoriile defavorizate la cantinele sociale, participând la licitația publică pentru achiziționarea serviciilor de alimentare cu prânzuri calde pentru persoanele socialmente vulnerabile din mun. Chișinău, organizând vizite inopinate la cantinele sociale și discutând cu beneficiarii.

În raportul de activitate pentru perioada iunie-august 2011, echipa de monitorizare a constatat gradul scăzut de deschidere pentru control public din partea conducerii Direcției Generale Asistență Socială, deficitul de informație privind activitatea specifică a lucrătorilor sociali și a altor angajați care interacționează cu beneficiarii de asistență socială. Pentru a spori transparența sistemului de asistență socială din municipiul Chișinău, echipa de monitorizare a făcut o serie de recomandări atât pentru Direcția Generală Asistență Socială, cât și pentru primăria și Consiliul Municipal Chișinău, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

În scrisoarea de răspuns la recomandările echipei de monitorizare, doamna Eugenia Ceban, directoarea Direcției Generale Asistență Socială, a invocat mai multe motive din care recomandările, în viziunea direcției pe care o conduce, nu pot fi acceptate. Astfel, la propunerea de a crea o pagină oficială în Internet, prin intermediul căreia atât beneficiarii, cât și publicul larg, s-ar putea documenta privind activitatea Direcției, dna E. Ceban a răspuns următoarele: „(...) *Lucrătorii sociali, zilnic, informează deservii privind modificările operate în legislație și asigură transpunerea lor în activitatea cotidiană. Situația materială a pensionarilor și invalizilor deserviți este lipsită total de siguranță și accesul la Internet este pentru ei un mare lux*”. La recomandarea de a afișa în sediile direcțiilor teritoriale de asistență socială fișele de post ale lucrătorilor sociali și ale altor angajați care interacționează cu beneficiarii de asistență socială, Direcției Generale Asistență Socială insistă că „*nu există nici o normă legală ce ar stipula expres afișarea publică în sediile instituțiilor a obligațiilor de serviciu ale angajaților. Totodată, menționăm, că la înscriere în lista beneficiarilor deserviți la domiciliu, pensionarilor și invalizilor li se aduc la cunoștință obligațiunile de serviciu ale lucrătorului social atât verbal, cât și în formă scrisă*”. Conducerea Direcției Generale Asistență Socială nu este de acord nici cu recomandarea de a instala o linie telefonică specială, la care ar putea suna și obține informații competente beneficiarii de asistență socială la domiciliu, în răspunsul semnat de dna E. Ceban specificându-se că „*linii telefonice speciale există de mult timp: DAS Botanica – 527171, DAS Buiucani – 751501, DAS Centru – 223249, DAS Ciocana – 344669, DAS Râșcani – 286115, 721010, 245121*”.

Echipa de monitorizare accentuează că, în conformitate cu legislația națională privind accesul la informația de interes public, inclusiv Constituția Republicii Moldova² (Articolul 34(2): *Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sînt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor*

² <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311496>

asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal), Legea privind accesul la informație nr. 982 din 11.05.2000, Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008, actele normative aprobate de Guvernul Republicii Moldova în scopul implementării acestor legi, autoritățile publice au obligația să informeze cetățenii despre activitățile sale pe diferite căi. Art. 11 (3) al Legii privind accesul la informație³ obligă autoritățile publice să aducă la cunoștința cetățenilor informații și date despre: „a) descrierea structurii instituției și adresa acesteia; b) descrierea funcțiilor, direcțiilor și formelor de activitate ale instituției; c) descrierea subdiviziunilor cu competențele lor, programului de lucru al acestora, cu indicarea zilelor și orelor de audiență a funcționarilor responsabili de furnizarea informațiilor, documentelor oficiale; d) deciziile finale asupra principalelor probleme examinate”. Ținând cont de specificul activității și numărul mare de beneficiari sau potențiali beneficiari, Direcția Generală Asistență Socială trebuie să asigure informarea mai activă a cetățenilor despre serviciile prestate, inclusiv despre obligațiunile de serviciu ale lucrătorilor și asistenților sociali. Acest lucru este necesar inclusiv din considerentul că o parte dintre persoanele deservite la domiciliu de către lucrătorii sociali afirmă că nu cunosc care sunt obligațiunile lucrătorului social și de ce servicii pot beneficia la domiciliu.

Argumentul că beneficiarii nu au conexiune la Internet nu poate justifica nedorința de a crea o pagină web a Direcției Generale Asistență Socială, la care ar putea avea acces atât beneficiarii care au această posibilitate, cât și publicul larg, inclusiv persoanele interesate de activitatea acestei direcții, finanțate din banii contribuabililor.

Echipa de monitorizare a verificat datele indicate în scrisoarea Direcției Generale Asistență Socială privind numerele de telefon, la care pot suna și obține informații beneficiarii de asistență socială la domiciliu. Astfel, un membru al echipei a telefonat la fiecare din cele șapte numere de telefon indicate în scrisoare și a solicitat ajutor pentru o persoană cu probleme locomotorii. Doar la două din numerele de telefon (DAS Botanica – 527171 și DAS Buiucani – 751501) au răspuns funcționari care au oferit consultația/informația necesară. La telefonul DAS Centru – 223249 am fost redirecționați la alt număr, la DAS Ciocana – 344669 a răspuns doar robotul telefonic, iar numerele de telefon, indicate de Direcția Generală Asistență Socială ca fiind de la DAS Râșcani (286115, 721010, 245121), numere care „există de mult timp”, sunt... de la alte instituții publice. Astfel, 286115 este numărul Casei Naționale de Asigurări Sociale, 721010 – al biroului de audiență al Ministerului Sănătății, iar 245121 este numărul „liniei fierbinți” a Serviciului de Informații și Securitate(!).

10

2.3.1. Mini-sondaj de opinie privind activitatea sistemului de asistență socială din mun. Chișinău

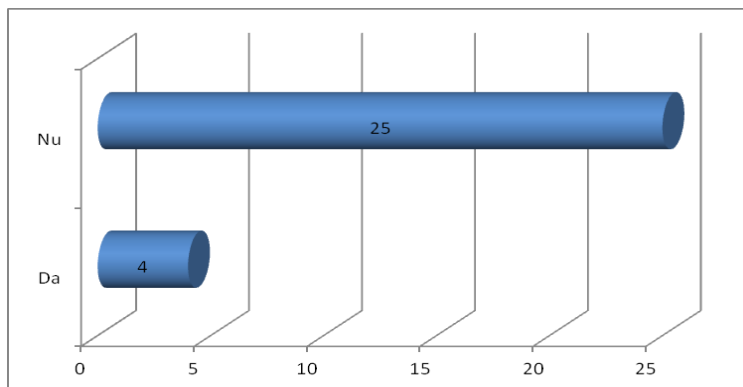
În perioada de raport, echipa de monitorizare a realizat un mini-sondaj tematic, în cadrul căruia au fost chestionați beneficiari sau potențiali beneficiari ai sistemului de asistență socială. Scopul mini-sondajului a constat în determinarea nivelului general de informare despre activitatea direcțiilor de asistență socială din municipiul Chișinău. Au răspuns la întrebările chestionarului 29 de persoane, inclusiv 16 femei și 13 bărbați, din toate sectoarele Capitalei, de următoarele categorii de vârstă: 2 persoane – între 50 și 60 de ani, 17 persoane – între 60 și 70 de ani, 10 persoane – între 70 și 80 de ani. **Notă:** sondajul nu este unul reprezentativ și nu a fost realizat în baza metodologiilor aplicate de institutele sociologice. Corespunzător, rezultatele au o relevanță parțială și prezintă doar unele tendințe generale.

Iată o sinteză a întrebărilor mini-sondajului și a răspunsurilor primite:

³ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311759>

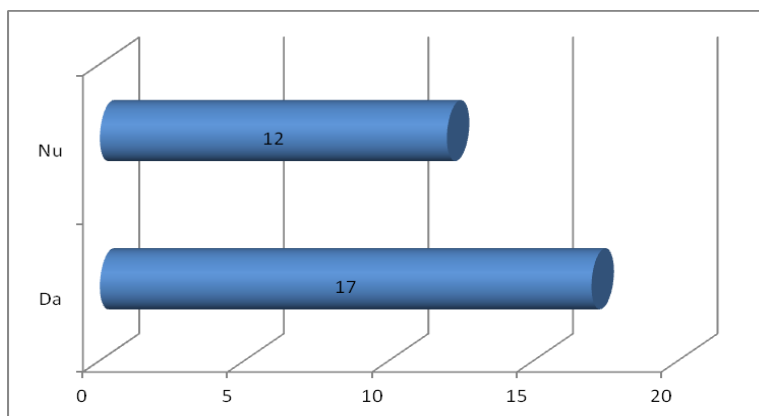
Cunoașteți numărul de telefon special al Direcției Asistență Socială (DAS) din sectorul dvs., la care puteți apela în caz de nevoie sau atunci când aveți o întrebare despre sistemul asistenței sociale?

- ✓ 25 din cei 29 de respondenți (86,2%) nu cunosc numărul de telefon special al DAS din sectorul în care locuiesc, iar atunci când au nevoie îl solicită de la biroul de informații sau din alte surse

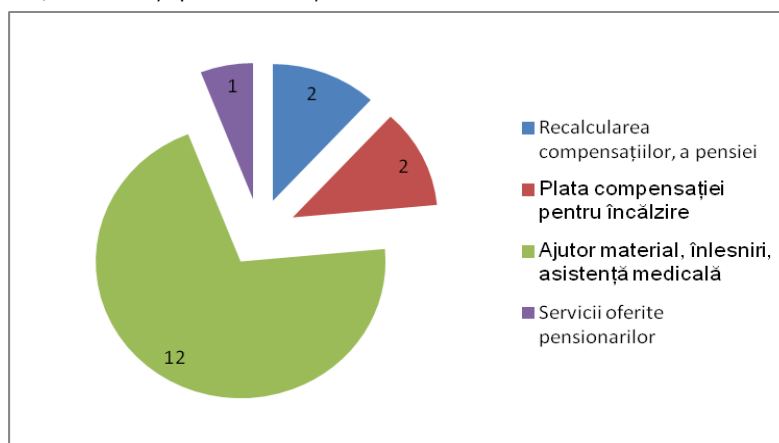
Ați apelat vreodată pentru informații sau ajutor la DAS din sectorul dvs.?

- ✓ 17 din cei 29 de respondenți (58,6%) au apelat cel puțin o dată la DAS pentru informații sau ajutor

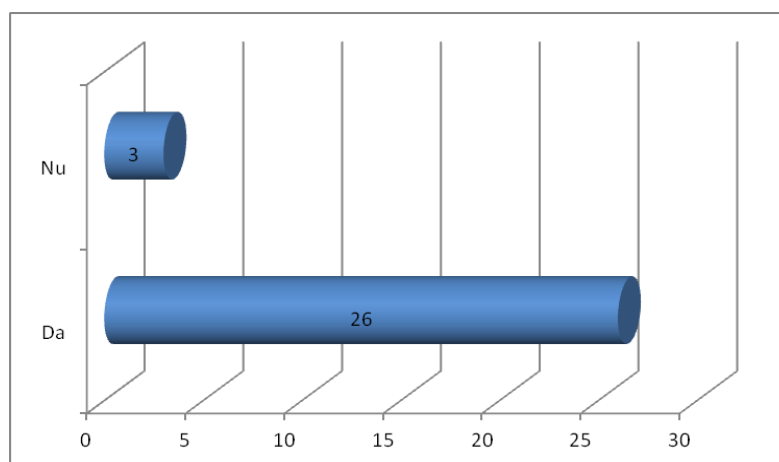
Dacă ați răspuns „Da” la întrebarea precedentă, vă rugăm să indicați ce problemă anume sau ce informație ați solicitat

- ✓ 12 din cei 17 de respondenți care au apelat la DAS (70,6%) au solicitat informații/consultații privind ajutorul material, înlesniri, indemnizații pentru asistența medicală

Ați dori să cunoașteți mai multe despre activitatea DAS?

- ✓ 26 din cei 29 de respondenți (89,6%) ar dori să cunoască mai multe despre activitatea DAS și în general despre sistemul de asistență socială

Dacă ați răspuns „Da” la întrebarea precedentă, vă rugăm să indicați ce informații anume v-ar interesa mai mult

Respondenții au menționat următoarele informații care i-ar interesa mai mult:

- Metoda/aplicarea coeficientului de recalculare a pensiei
  - Regulile de acordare a ajutorului material
  - Acordarea foilor de odihnă la sanatorii
  - Înlesnirile și drepturile de care beneficiază persoanele în etate
  - Toată informația să fie afișată în incinta DAS
  - Să fim informați deplin tot timpul, nu numai la alegeri
  - Să existe transparență în activitatea DAS, cum se cheltuie banii publici
  - Mai multă amabilitate față de pensionari, mai mult interes față de problemele oamenilor
- Informație despre reducerile la medicamente

2.3.2. Recomandările echipei de monitorizare pentru sporirea transparenței și eficienței sistemului de asistență socială, adresate Primăriei municipiului Chișinău, Consiliului Municipal Chișinău, Direcției Generale Asistență Socială Chișinău:

- Revizuirea și îmbunătățirea practicilor curente de informare despre activitatea Direcției Generale Asistență Socială și a subdiviziunilor teritoriale ale acesteia, asigurarea unui grad mai mare de transparență a informațiilor de interes public, inclusiv prin crearea și actualizarea permanentă a unei pagini web oficiale, afișarea publică a obligațiilor de serviciu ale angajaților care interacționează cu beneficiarii de asistență socială.
- Asigurarea funcționalității și promovarea liniilor telefonice la care pot suna și obține informații competente beneficiarii de asistență socială sau inaugurarea unei linii telefonice comune, cu un număr ușor de memorizat și de apelat.
- Monitorizarea permanentă a serviciilor/mărfurilor procurate în cadrul licitațiilor publice privind corespunderea calității acestora condițiilor contractuale.
- Monitorizarea activității lucrătorilor și asistenților sociali, prin organizarea vizitelor la domiciliul beneficiarilor și consultarea categoriilor de beneficiari privind calitatea serviciilor acordate.